

Moj sveti Franjo

Pravoslavni svećenik o sv. Franji

Ljudska priroda nije stvorena savršena, već je stvorena da se usavršava. I to postupno. Nisu sveti rođeni kao takvi, nego su to postali prepoznavanjem svoje grješne prirode i njezinim preobražajem kroz pokajanje. A to je nešto što nam je svima dano kao mogućnost i nešto što zavisi isključivo od naše slobodne volje. Svako, dakle, može biti svetac, samo ukoliko to zaista želi. Svetost nije nasljedna, ona se stječe tijekom života i tu je potreban ogroman trud i odricanje. Vodilja, ujedno i krajnji cilj puta svetosti je upotpunjenje života u Kristu, tj. živjeti onako kako je živio On sâm.

**Protonamjesnik
Slavoljub Knežević, Split**

Pisati o svetom Franji Asiškom znači krenuti u jedan pomalo neobičan paradoks. To je u isto vrijeme i lagan i težak posao. Lagan jer je ličnost svetog Franje veličanstvena i nevjerojatno inspirativna. Teškoću predstavlja suočavanje s pitanjima: što izdvojiti iz tolikog mnoštva dobara kojima nas je ovaj svetac obasuo, što posebno istaći i na što ukazati čitateljima. Nemoguće je i biti u potpunosti originalan i napisati nešto što o njemu nije napisano u proteklih osam vjekova, koliko nas dijeli od njegovog ovozemaljskog bivstvovanja i koliko dugo se o njemu piše i govori. Srećom, djela i učenje svetaca su univerzalni i primjenjivi u svakom vremenu i na svakom geografskom prostoru, a ljudsko društvo i pojave u njemu nisu nešto statično, pa ih je zbog toga potrebno uvijek iznova preispitivati i proučavati, a Božje pouke i poruke na nov način prenositi i interpretirati.

Sljedbenik evanđeoskog siromaštva

Na samom početku životopisa svetog Franje nailazimo na

podatak da je bio sin bogatoga oca, da je mladost proveo u materijalnom blagostanju, ali da se bogatstva odrekao i život proveo u siromaštvu. Jedno od prvih pravila koje je donio za zajednicu koju je osnovao glasi: *obdržavati sveto Evanđelje Gospodina našega Isusa Krista živeti u poslušnosti, bez vlasništva i u čistoći.*

Odluka svetog Franje da se odrekne bogatstva je u njegovoj okolini, među poznanicima i prijateljima, izazvala podsmijeh. Otac ga je čak silom pokušao vezati za imanje. Okolina je osiromašenje smatrala korakom unazad, za razliku od svetog Franje

Kakav se vrijednosni sustav i kakav odnos prema novcu može formirati u glavi nekoga tko nikada nije zaradio nijednu kunu, a vozi automobil, nosi skupu odjeću i posjeduje mobilni telefon vrijedan nekoliko stotina eura? Sigurno ne onakav kakav nam je propagirao sveti Franjo.

*B. Bulić, Posljednja večera
(Franjevački samostan u
Karinu)*

koji je to smatrao korakom unaprijed.

Bi li u današnjem vremenu okolina reagirala drugačije? Sigurno ne! Suvremeno društvo je potrošačko društvo. Nama se čini da je to breme našeg vremena. Mislimo da samo danas ljudi od prirode uzimaju više nego što im je potrebno za život, da se samo danas vode ratovi zbog ekonomskih interesa i prirodnih resursa, a da su se u prošlosti vodili „pravedni“ ratovi zbog ideala. Skloni smo da često s nostalgijom govorimo o prošlim vremenima, idealiziramo ih i vjerujemo da je u prošlosti dominantan bio drugačiji sustav vrijednosti i moralnih načela.

Na navedenom i svakako ne usamljenom primjeru u povijesti vidimo da je pohlepa sjevremeno svojstvo ljudske prirode. Jedino po čemu se današnje vrijeme razlikuje od prošlih je napredak tehnologije, komunikacijskih i prijevoznih sredstava, zahvaljujući čemu neusporedivo uspješnije crpimo prirodne resurse, te lakše i uspješnije trgujemo nego u vrijeme svetog Franje. Zanimljiv je i odnos prema neumjerenom bogaćenju. Ono se, naime,

ne smatra, niti je ikada smatrano nečim nenormalnim. Ako neko ima, npr. pretjerani strah od bolesti, proglaše ga hipohondrom ili ako neumjerenost uživa u seksu, proglaše ga nimfomanom. Ali je, po svemu sudeći, normalno imati šest spavaćih soba, iako je nemoguće spavati u svih šest istovremeno; imati četiri automobila, iako je nemoguće voziti sva četiri istovremeno; platiti prenoćište u nekom hotelu više tisuća eura i imati novca toliko da ga je nemoguće potrošiti ni za nekoliko života. Normalno je, čini se, i prosjaku umjesto milostinje, udijeliti pogrd, kako je lijenčina i ništa ne radi. A ponuditi mu posao – to već spada u domenu znanstvene fantastike!

Uobičajeno je i da roditelji adolescentima daruju skupe *iphone*, *ipod-e*, *tablet*-računala i druga najmodernija čuda tehnike, iako nisu obrtnici kojima je takvo nešto potrebno, a neposredno po dobivanju vozačke dozvole – i automobile. Kakav vrijednosni sustav i kakav odnos prema novcu se može formirati u glavi nekoga tko nikada nije zaradio nijednu kunu, a vozi automobil, nosi skupu odjeću i po-

sjeđuje mobilni telefon vrijedan nekoliko stotina eura? Sigurno ne onakav kakav nam je propagirao sveti Franjo.

Primjer dostižne svetosti

Konstatirajući postojeće stanje ne možemo a da se ne zapitamo: što je to što nas nagoni na skupljanje materijalnih dobara i protiv čega se to sveti Franjo borio čitavog života, pa čak i nakon njega, tražeći od svoje braće za vjet siromaštva?

Po prirodnoj konstituciji ljudsko tijelo je tijelo skupljača plodova iz prirode. Pri stvaranju Bog nas nije obdario velikim zubima, oštrim kandžama, niti mogućnošću da trčimo dovoljno brzo da bismo bili predatori. Ono što nas nagoni da skupljamo i skladištimo materijalno je naša ljudska priroda i instinkt za održanjem života. Pa što je tu onda nenormalno, zapitat će se netko!?

Živeći ovozemaljski život zaboravljamo da Bog stvarajući čovjeka nije imao namjeru da stvori ni lovca, ni sakupljača, nego biće koje će se razlikovati od životinja, koje će svoju prirodu preobraziti tako da slični na bo-

žansku. Pretežak zadatak, čini nam se. Je li to „nemoguća misija“? Broj svetaca koje proslavljamo tijekom crkvene godine govori da nije. Nažalost, o sveticima božjim vladaju brojne predrasude. Mislimo da su to ljudi kojima je porok i sve ljudsko bilo apsolutno strano, da su to čudaci i osobenjaci, znatno drugačiji od „običnog“ svijeta. Njihov način života se čini dosadnim i nije naročito popularan. Ako bi neko pitao roditelje što bi voljeli da im djeca budu kad odrastu, čuli bi se različiti, uglavnom stereotipni odgovori: uspješni i poznati znanstvenici, državnici, športaši, umjetnici, ekonomisti, inženjeri, novinari i slično. Nitko ili gotovo nitko ne bi poželio da mu dijete postane svetac. Ili ako bismo u ljetnim mjesecima prošetali po prepunim terasama restorana i kafića i pitali njihove goste želi li neko postati svetac, vjerojatno bismo naišli na podsmjeh i prezir, isti onakav s kakvim se suočavao i sveti Franjo u svojoj okolini. Ako bi neko i poželio da se nađe među svetimima, smatrao bi sebe i suviše grješnim da bi se našao u takvom društvu.

Međutim, pogledamo li pažljivije životopise svetaca, vidjet ćemo da među njima nisu samo isposnici i strogi redovnici i redovnice, koji su živote proveli izvan svijeta i vremena. Ima tu vladara, vojnika, radnika, seljaka, pa čak i razbojnika i prostitutki! Sasvim „običan svijet“. Ni bolji, ni gori od bilo koga od nas. Otkuda oni u crkvenom kalendaru i kako su tako grješni tu dospjeli? Pogreškom crkvenih vlasti? Možda političkim utjecajem koji su imali na crkvene ve-

likodostojnike za vrijeme života?

Crkva nikoga ne proglašava svetim dok se ne utvrde stvarne činjenice svetog života kojeg potvrđuju čudesa koja trebaju biti stvarna i dokazana. Ta čudesa čini Bog na njihov zagovor kako bi nam ukazao na njihovu svetost i kako bi nam pokazao tko su nam pravi uzori. Politički utjecaj na Njega još nitko nije ostvario, niti će, a Njegova nepogrješivost je jedan od postulata naše vjere.

Zašto Bog aureolom svetosti nagrađuje i one koji, poput svetog Franje, ne žive puritanskim moralom čitavog života? Ljudska priroda nije stvorena savršena, već je stvorena da se usavršava. I to postupno. Nisu sveci rođeni kao takvi, nego su to postali prepoznavanjem svoje grješne prirode i njezinim preobražajem kroz pokajanje. A to je nešto što nam je svima dano kao mogućnost i nešto što zavisi isključivo od naše slobodne volje. Svako, dakle, može biti svetac, samo ukoliko to zaista želi. Svetost nije nasljedna, ona se stječe tje-

kom života i tu je potreban ogroman trud i odricanje. Vodilja, ujedno i krajnji cilj puta svetosti je upotpunjenje života u Kristu, tj. živjeti onako kako je živio On sâm. Spoznaja božanske istine stječe se na putu usavršavanja, na putu posvećenja, gdje kroz napredovanje zadobivamo carstvo Božje te tako postajemo braća Kristova i sinovi Božji a sve po i u blagodatni Svetoga Duha.

Životom sv. Franje i njemu sličnih svetaca definitivno se lakše moglo doći do nivoa svetosti još ovdje na zemlji. No, ne smijemo zanemariti da je u svijetu i mnogo onih, čiji se život ne razlikuje od života većine nas, ali oni svojim kristoljubnim, čovjekoljubnim i bogoljubnim sagledavanjem i razumijevanjem svijeta i života u njemu mogu zadobiti velike blagodatne darove. Naše spasenje i naša propast ostvaruje se još ovdje na zemlji kroz odnos s našim bližnjim, a naš bližnji je naš tjelesni brat kroz Adama i vječni subrat kroz Gospoda Isusa Krista. ❖

Korake nam upravljaj putovima mira i dobra, Kriste!